

Мельниченко Д. В., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Красницька А. В.**

ПРОФЕСІОНАЛІЗМИ, ЖАРГОНІЗМИ Й АРГОТИЗМИ ЯК НЕЛІТЕРАТУРНІ ПРОШАРКИ ЛЕКСИКИ

Українська мова вважається однією з найкрасивіших, вона дивує й захоплює багатством словника, безмежністю форм, плинністю. Українська — державна мова нашої країни, вона виконує важливу комунікативну функцію, тобто завдяки їй відбувається спілкування людей в усіх сферах життя. У нашій рідній мові — наша душа, і тому саме українські слова часто можуть найповніше передати наші думки, висловити наші почуття.

Відомо, що всю лексику поділяють на літературну та нелітературну. Традиційно лексика нелітературна поділяється на професіоналізми, жаргонізми й арготизми.

С.В. Шевчук вказує на те, що професіоналізми — це слова й мовленнєві звороти, характерні для мови людей певних професій. Професіоналізми виступають як неофіційні синоніми до термінів. На відміну від термінів, професіоналізми не мають виразного наукового визначення й не становлять цілісної системи. Якщо терміни — це зазвичай абстрактні поняття, то професіоналізми — конкретні, тому, що детально диференціюють ті предмети, дії, якості, що безпосередньо пов'язані зі сферою діяльності відповідного фаху, для прикладу: слова та словосполучення, притаманні мові моряків: *камбуз* (кухня), *ходити в море* (плавати) [1, с. 62].

Л. Ставицька зазначає, що жаргон — це соціально маркована лексика. У професії журналіста, водія чи науковця є нормативний ряд, який використовується для офіційного спілкування, а є знижений, фамільярний з модусом жаргону як засобу сміхового олюднення світу. Жаргон є розмовною лексикою, що побутує в певному корпоративному середовищі. Спілкуючись одне з одним, ми виробляємо особливий субкод, який об'єднує нас, відокремлює від інших і є розпізнавальним знаком: ми — свої, ми належимо до одного середовища», — пояснює [2, с. 55]. Це один з різновидів соціальних діалектів, що відрізняється від літературної мови використанням специфічної,

експресивно забарвленої лексики, синонімічної до слів загального вжитку, а також фразеології, часом особливостями вимови. А.В. Красницька вказує на те, що жаргони часто позначають явища і предмети, що мають назви у загальновживаній мові (*пара* – «двійка», *хвіст* – «академічна заборгованість»). Жаргон відрізняється від загальновживаної мови використанням специфічної експресивно забарвленої лексики (*тусівка* – місце спілкування, збору; *прикид* – одяг, манера одягатись), часто має розмите, неточне значення. Значна частина жаргонної лексики – це грубі, непристойні, вульгарні, лайливі слова [3, с. 303]. Найбільшого поширення у наш час отримав молодіжний жаргон, популярний у студентів, учнівської молоді. Поява багатьох жаргонізмів пов'язана з прагненням молоді яскравіше, емоційніше висловити своє ставлення до предмета, явища. Всі вони поширені лише в усному мовленні. До молодіжної жаргонної лексики належать, наприклад, такі слова, як: *центровий* (авторитетний), *бабки* (гроші), *приколотися* (отримати або створити враження), *зляняти* (щезнути) тощо.

Арготизмами називаються слова та вирази, вживання яких обмежене специфічною мовою окремих соціальних груп, мало або й зовсім незрозумілою для іншої частини суспільства. Арго – мова вузької соціальної чи професійної групи, штучно створена з метою мовного відокремлення; відзначається головним чином наявністю слів, незрозумілих стороннім. Як зазначає А.В. Красницька, Арго (жаргон злочинців, блатна музика, таємна мова, феня) – це слова, якими користуються для позначення понять, пов'язаних зі злочинним світом (назв різних видів злочинів, місць позбавлення волі, грошей тощо). Він виник з потреби спілкуватися з товаришами у в'язниці й на волі тією мовою, яка не була б зрозумілою оточуючим. Арго є засобом спілкування антисоціальних елементів: злодіїв, грабіжників, хуліганів, гвалтівників, шахраїв, повій, рекетирів, наркоманів, контингенту виправно-трудових установ і слідчих ізоляторів [3, с. 304].

О.П. Глазова звертає увагу на те, що за допомогою жаргону та сленгу люди ототожнюють себе з певними соціальними угрупованнями, починаючи зі школярів і студентів, молодих бізнесменів і хакерів та закінчуючи злочинцями, пияками та наркоманами [4].

Таким чином, уживання нелітературної лексики порушує принцип естетичної чистоти усного й писемного мовлення.

Список використаних джерел

1. Шевчук С.В. – Українське ділове мовлення : навч. посібн. – 2-е вид., випр. – К. : Вища шк., 2000 – 271 с.
2. Ставицька Л. Проблеми вивчення жаргонної лексики: Соціолінгвістичний аспект // Українська мова. – 2000. – № 1. – С. 55–69.
3. Красницька А.В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування : посібник. – 2-е вид., допов. і переробл. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – 528 с.
4. Глазова О.П. Жаргон і сленг: як ставитись до них? – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu1/1/O_Glazova_MD_9_IPPO.pdf.

Гембаль Н. М., здобувач вищої освіти
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
юридичного документознавства Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук ***Усачова К. С.***

ЛІНГВІСТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК ЮРИДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

На сучасному етапі кожна країна бореться зі злочинністю. Письмові тексти є вагомими доказами інформації, без якої неможливе розслідування злочинів. Тому виникла така дисципліна як юридична лінгвістика. Щоб вирішити проблеми, суперечки, непорозуміння, які пов'язані з текстами звертаються за допомогою до лінгвістів. В Україні дедалі частіше судді, адвокати, працівники правоохоронних органів, звертаються до послуг мовознавців, які проводять авторознавчу експертизу, що встановлює автора тексту, а також обставини, за яких був написаний текст.

Мета роботи полягає в розгляді лінгвістичної експертизи як інструменту юридичної діяльності.

Науковці різним чином визначають термін «лінгвістика тексту». Показовим є визначення М. П. Кочергана, який вважав, що лінгвістика тексту – це галузь мовознавчих досліджень, об'єктом яких є правила побудови зв'язного тексту та його змістові категорії [1, с. 27].